

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 och 8 a § i lagen om statens specialfinansieringsbolag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagen om statens specialfinansieringsbolag ändras. Enligt propositionen ska Finnvera Abp:s uppgifter utökas på så sätt att bolaget kan bedriva finansieringsverksamhet genom att skaffa medel för exportfinansiering. I propositionen föreslås en utvidgning av statsrådets rätt att ställa proprieborgen för ränte- och valutaswapavtal som anknuter till inhemska och utländska lån.

I samband med medelanskaffningen föreslås det att kapitalet av Finnvera Abp:s inhemska och utländska lån och det nominella beloppet av därtill anknutna ränte- och valutaswapavtal, för vilka statsrådet har ställt statlig proprieborgen, höjs med sammanlagt

1,9 miljarder euro. Det utestående lånekapitalet och det nominella beloppet av ränte- och valutaswapavtalen ska samtidigt få uppgå till sammanlagt högst 3,1 miljarder euro.

Syftet med förslaget är att säkerställa fortsatt exportfinansiering under finanskrisen och trygga de finländska exportörernas konkurrenskraft i förhållande till exportföretagen i andra länder.

Det föreslås att vid höjningen av maximitalet beaktas det behov av borgen som hänför sig till Finnvera Abp:s anskaffning av medel för den inhemska verksamheten.

Lagen avses träda i kraft vid ingången av 2009.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

I lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998) föreskrivs när det gäller statens specialfinansieringsbolag Finnvera Abp, som har formen av ett aktiebolag, bland annat om bolagets syfte, förvaltning, ekonomiska verksamhetsprinciper, återförsäkring, borgen för bolagets lån och begränsning av förluster. Bolagets syfte är enligt 1 § att genom att bjuda ut finansiella tjänster främja och utveckla särskilt små och medelstora företags verksamhet samt företags internationalisering och exportverksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet främja statens regionalpolitiska mål. Bolagets verksamhet ska inriktas på att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster.

Bolaget har enligt 2 § bland annat till uppgift att bedriva finansieringsverksamhet ge-

nom att ge och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser samt genom att göra kapitalplaceringar.

I 8 a § föreskrivs om borgen för bolagets lån. Enligt bestämmelsen har statsrådet rätt att utan krav på motsäkerheter men annars på de villkor det bestämmer ställa statlig proprieborgen som säkerhet för inhemska och utländska lån som bolaget upptar och för att lånevillkoren uppfylls. Enligt bestämmelsen får lån samtidigt vara utestående till ett kapital på sammanlagt högst 1,2 miljarder euro. Motvärdet av andra lån än lån i euro beräknas enligt den gällande kurs på euron som Europeiska centralbanken publicerar vid den tidpunkt när borgen ställs.

Bestämmelsen har ändrats genom lag 992/2005. Tidigare fanns motsvarande bestämmelse endast i lagen om statens specialfinansieringsbolags kredit- och borgensverk-

samhet (445/1998). Statsborgen kunde beviljas endast för finansiering som upptagits för Finnvera Abp:s inhemska finansieringsverksamhet. Då Finlands Exportkredit Ab år 2004 blev Finnvera Abp:s dotterbolag fogades bestämmelsen till nuvarande 8 a §, varefter statsborgen kom att gälla hela Finnverakoncernens lån.

Finlands Exportkredit Ab har till uppgift att på statens vägnar och för statens räkning administrera ränteutjämningsystemet enligt lagen om utjämning av räntan för offentligt understödda export- och fartygskrediter. Bestämmelser om bolaget finns i lagen om bolaget Finlands Exportkredit Ab (1136/1996). Den kredit som inom ramen för ränteutjämningsystemet beviljas för export kommer från ett kredit- eller finansinstitut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Enligt ränteutjämningsavtalet betalar staten vid behov i form av räntestöd skillnaden mellan marknadsräntan och den fasta räntan enligt OECD:s exportkreditvillkor, den så kallade CIRR-räntan. I det nuvarande finansiella läget är problemet det att ränteutjämningsystemet är beroende av bankernas kreditgivning. Bankernas likviditetsproblem har lett till att systemet inte fungerar.

Till följd av störningarna på finansmarknaden har företagens möjligheter att få finansiering på marknaden försvårats, lånetiderna har förkortats och räntorna har stigit. Bankerna har blivit mindre villiga att ta risker. Detta märks särskilt när det gäller långfristig finansiering (5–10 års lånetider). Den försvagade tillgången på finansiering påverkar speciellt genomförandet av exportaffärer. Det har förekommit flera exempel på att man har blivit tvungen att annullera redan ingångna exportaffärer på grund av bristande finansiering. Dessutom försvagar det finansiella läget möjligheterna att åstadkomma exportaffärer och minskar således exporten. Detta läge beräknas vara i 1–2 år.

För att åtgärda det likviditetsproblem som finanskrisen orsakat har man i Finland för avsikt att ta i bruk en så kallad återfinansieringsmodell inom offentligt understödd exportfinansiering. Inom ramen för återfinansieringsmodellen finansierar Finlands Exportkredit Ab med medel från marknaden via en finländsk eller en utländsk bank sådan

långfristig kreditgivning som krävs för export från Finland. Modellen ger beredskap att finansiera exportprojekt med 1–2 miljarder euro. Exportkrediter beviljas enligt villkoren i OECD:s exportkreditavtal, utom för räntans del, som kan vara rörlig eller följa CIRR-villkoren. Det är meningen att återfinansieringsmodellen ska tas i bruk för en viss tid, högst fram till utgången av 2010.

Inom ramen för återfinansieringsmodellen återfinansierar Exportkredit via ett finländskt eller utländskt kredit- eller finansinstitut sådan långfristig kreditgivning som krävs för export från Finland. Återfinansieringen sker med kredit som Exportkredit beviljats ur statsbudgeten eller medel som anskaffats från marknaden för Finnveras räkning. Vid den medelanskaffning som sker för Finnvera Abp:s räkning är det staten som arrangerar medelanskaffningen. Staten skabevilja proprieborgen för medelanskaffningen.

I propositionen föreslås det att till 2 § som ett tillägg till specialfinansieringsbolagets uppgifter fogas en bestämmelse om att bolaget bedriver finansieringsverksamhet genom att skaffa medel för exportfinansiering. Tidigare har Finnvera Abp:s medelanskaffning gällt den inhemska verksamheten. Den nya uppgiften innebär att till Finlands Exportkredit Ab skaffas medel, som ska användas till att finansiera exporten.

Det föreslås att 8 a § ändras på två sätt. För det första föreslås det att statsrådet ska ha rätt att ställa proprieborgen för ränte- och valutawapavtal som anknyter till inhemska och utländska lån. Vid medelanskaffningen ska finnas beredskap att hantera ränte- och valutarisken, vilket sker genom ränte- och valutawapavtal. Det totala behovet kommer att vara nästan lika stort som den tilltänkta medelanskaffningen. Tidigare, vid Finnvera Abp:s inhemska medelanskaffning, har dessa risker inte omfattats av borgen. Efter övergången till återfinansieringsmodellen kan hanteringen av de valuta- och ränterisker som hänförs till medelanskaffningen inte avvika från förfarandena inom den inhemska medelanskaffningen utan att det påverkar anskaffningens pris. Därför måste också de valuta- och ränterisker som hänförs till den inhemska medelanskaffningen tas med i det nya systemet. Det föreslås att ränte- och va-

lutaswapavtalen beaktas till sina nominella belopp.

För det andra föreslås det att 8 a § ändras så att kapitalet av de inhemska och utländska lån och därtill anknutna ränte- och valutaswapavtal, för vilka statsrådet har ställt statlig proprieborgen, ska höjas med 1,9 miljarder euro.

Efter förhöjningen får det utestående lånekapitalet och det nominella beloppet av ränte- och valutaswapavtalen samtidigt uppgå till sammanlagt högst 3,1 miljarder euro. Av förhöjningen ska 700 miljoner riktas till medelanskaffning som hänför sig till återfinansieringsmodellen. Resten ska användas till ränte- och valutaswapavtal.

Beloppet av statsborgen uppgick vid utgången av september 2008 till 650 477 917 euro enligt kursen vid utgången av september. Borgen omfattar enbart medelanskaffning som hänför sig till den inhemska verksamheten. Borgen har inte tidigare omfattat avtal som ingåtts för att hantera ränte- och valutakursförluster.

2 Propositionens konsekvenser

Syftet med förslaget är att säkerställa fortsatt exportfinansiering under finanskrisen och trygga de finländska exportörernas konkurrenskraft i förhållande till exportföretagen i andra länder.

Statsborgen för Finnvera Abp:s medelanskaffning är nödvändig för att medel ska fås till ett rimligt pris. Det kan uppskattas att kostnaderna för medelanskaffningen är 0,5–1,0 procent högre än kostnaden för den medelanskaffning som sker för statens räkning.

Beloppet av de utgifter som höjningen av maximibeloppet medför för staten är i hög grad beroende av beloppet av de förluster som återfinansieringsmodellen eventuellt orsakar Finnvera Abp. För att exportprojekt ska kunna omfattas av återfinansieringsmodellen krävs alltid statliga exportgarantier. Exportgarantin gör det möjligt att minska den bankrisk som uppstår för Finlands Exportkredit Ab.

Exportgarantierna täcker cirka 80 procent av det kreditbelopp som har beviljats för ett exportprojekt. Avsikten är att höja den totala fullmakten för exportgarantier från nuvaran-

de 7,9 miljarder euro till 10 miljarder euro. Förhöjningen utgör alltså 2,1 miljard euro. En del av förhöjningen baserar sig på den kraftiga ökningen av exportgarantierna och en del på återfinansieringsmodellen för export. Det uppskattas att det exportgarantivång som ingår i återfinansieringsmodellen kommer att öka efterfrågan på exportgarantier med cirka 1–2 miljarder euro. Eftersom det statliga stödet enligt återfinansieringsmodellen utvidgas, är avsikten att modellen endast ska tillämpas i situationer där lönsamma exportprojekt inte kan realiseras på marknaden på grund av bristande finansiering. Dessutom kommer principerna för risktagning att vara strängare än normalt och för projekten kommer att krävas god kreditvärdighet. Dessa omständigheter behandlas i regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 § i lagen om statliga exportgarantier (422/2001), som överlämnas samtidigt. Risken minskar då villkoren är strängare än normalt.

Avsikten med återfinansieringsmodellen är att det kreditinstitut som exportföretagets köpande kund anlitar överför exportkrediten och säkerheterna för den på Finlands Exportkredit Ab. Eftersom exportgarantin i praktiken i genomsnitt omfattar cirka 80 procent av exportkreditens belopp, beviljar kreditinstitutet Finlands Exportkredit Ab en bankgaranti på den återstående delen, dvs. 20 procent. Åtgärderna minskar den risk som är förknippad med Finnvera Abp:s finansiering. Exportgaranti beviljas endast en sådan kund hos ett exportföretag som har en god kreditvärdighet.

Det är omöjligt att i förväg uppskatta hur stora exportgarantiförluster som eventuellt orsakas Finnvera Abp. I euro uttryckt är exportprojekt i allmänhet stora projekt och risken kan orsaka stora förluster om den realiserar. Det är dock svårt att bedöma sannolikheten för att risken realiserar. Avsikten är att eventuella förluster ska ersättas ur fonden för exportgaranti- och specialborgensverksamhet, som ingår i Finnvera Abp:s balansräkning, till den del exportgaranti är förbunden med den finansiering som Finnvera Abp har skaffat. Fonden uppgår till cirka 130 miljoner euro. I andra hand ska motsvarande förlust

täckas med medel ur statsgarantifonden. Dessa medel uppgår till cirka 700 miljoner euro.

För Finlands Exportkredit Ab återstår en risk på i genomsnitt 20 procent för finansieringen av exporten. Denna risk täcks av bankgaranti. Avsikten är att Finlands Exportkredit Ab:s egna kapital ska utökas, så att bolaget kan bära den risk som är förknippad med exportkrediten.

Maximibeloppet av borgen baserar sig på en nulägesbedömning av beloppet av de exportprojekt som eventuellt kommer att omfattas av finansieringen under återfinansieringsmodellens giltighetstid.

Enligt propositionen genomförs medelanskaffningen av statskontoret för Finnvera Abp:s räkning. Medelanskaffningen kräver inga extra resurser i form av nyanställningar vid statskontoret, utan den kan skötas inom ramen för den normala verksamheten.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Beredningen har skett i samarbete med Finnvera Abp. På grund av ärendets brådskande natur har man inte hunnit begära utlåtanden om propositionen.

4 Samband med andra propositioner

Lagens ikraftträdande har samband med regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utjämning av räntan för offentligt understödda export- och fartygskrediter och regeringens proposition med förslag till ändring av 10 § i lagen om statliga exportgarantier. I det först nämnda lagförslaget föreslås bestämmelser om en återfinansieringsmodell som hänför sig till exporten.

Det är meningen att återfinansieringsmodellen ska tas i bruk för en viss tid, högst fram till utgången av 2010.

I den senare propositionen föreslås det att maximibeloppet av de statliga exportgarantierna ska höjas.

Propositionerna bör behandlas som en helhet i riksdagen.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid ingången av 2009. Syftet med lagförslaget är att lindra de problem i exportfinansieringen som orsakas av störningarna på finansmarknaden. Exporten håller på att minska av orsaker som sammanhänger med tillgången på finansiering. Därför påskyndas lagens ikraftträdande.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 2 och 8 a § i lagen om statens specialfinansieringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 mom. och 8 a § i lagen av den 18 juni 1998 om statens specialfinansieringsbolag (443/1998), av dessa lagrum 2 § 1 mom. sådant det lyder ändrat i lag 1239/2004 och 8 a § sådan den lyder ändrad i lag 992/2005, som följer:

2 §

Uppgifter

Bolaget bedriver finansieringsverksamhet genom att ge och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser samt genom att skaffa medel för exportfinansiering och göra kapitalplaceringar. Bolaget utför också undersökningar och utredningar som anknyter till finansieringen av företag samt bedriver verksamhet för utveckling av företag samt tillhandahåller tjänster och rådgivning.

8 a §

Borgen för bolagets lån

Statsrådet har rätt att utan krav på motsäkerheter men annars på de villkor det bestämmer ställa statlig proprieborgen som säkerhet för inhemska och utländska lån som bolaget upptar för egna och Finlands Exportkredit Ab:s behov samt för ränte- och valutawapavtal som anknyter till lånen och för att låne- och avtalsvillkoren uppfylls. I detta syfte får det utestående lånekapitalet och det nominella beloppet av ränte- och valutawapavtalen samtidigt uppgå till sammanlagt högst 3,1 miljarder euro. Motvärdet av andra lån än lån i euro beräknas enligt den gällande kurs på euron som Europeiska centralbanken publicerar vid den tidpunkt när borgen ställs.

Denna lag träder i kraft den 200

Helsingfors den 28 november 2008

Republikens President

TARJA HALONEN

Näringsminister *Mauri Pekkarinen*

Lag**om ändring av 2 och 8 a § i lagen om statens specialfinansieringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 2 § 1 mom. och 8 a § i lagen av den 18 juni 1998 om statens specialfinansieringsbolag (443/1998), av dessa lagrum 2 § 1 mom. sådant det lyder ändrat i lag 1239/2004 och 8 a § sådan den lyder ändrad i lag 992/2005, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Uppgifter

Bolaget bedriver finansieringsverksamhet genom att ge och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser, och genom att göra kapitalplaceringar. Bolaget utför också undersökningar och utredningar som anknyter till finansieringen av företag samt bedriver verksamhet för utveckling av företag samt tillhandahåller tjänster och rådgivning.

8 a §

Borgen för bolagets lån

Statsrådet har rätt att utan krav på motsäkerheter men annars på de villkor det bestämmer ställa statlig proprieborgen som säkerhet för inhemska och utländska lån som bolaget upptar och för att lånevillkoren uppfylls. I detta syfte får lån samtidigt vara utestående till ett kapital på sammanlagt högst 1,2 miljarder euro. Motvärdet av andra lån än lån i euro beräknas enligt den gällande kurs på euron som Europeiska centralbanken publicerar vid den tidpunkt när borgen ställs.

Föreslagen lydelse

2 §

Uppgifter

Bolaget bedriver finansieringsverksamhet genom att ge och administrera krediter, garantier, borgen och andra ansvarsförbindelser samt genom att *skaffa medel för exportfinansiering och* göra kapitalplaceringar. Bolaget utför också undersökningar och utredningar som anknyter till finansieringen av företag samt bedriver verksamhet för utveckling av företag samt tillhandahåller tjänster och rådgivning.

8 a §

Borgen för bolagets lån

Statsrådet har rätt att utan krav på motsäkerheter men annars på de villkor det bestämmer ställa statlig proprieborgen som säkerhet för inhemska och utländska lån som bolaget upptar *för egna och Finlands Exportkredit Ab:s behov samt för ränte- och valutaswapavtal som anknyter till lånen* och för att låne- och avtalsvillkoren uppfylls. I detta syfte får *det utestående lånekapitalet och det nominella beloppet av ränte- och valutaswapavtalen* samtidigt uppgå till sammanlagt högst 3,1 miljarder euro. Motvärdet av andra lån än lån i euro beräknas enligt den gällande kurs på euron som Europeiska cen-

Gällande lydelse

RP 210/2008 rd

7

Föreslagen lydelse

tralbanken publicerar vid den tidpunkt när
borgen ställs.

Denna lag träder i kraft den 200